TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. liepos 29 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsauga – Direktyva 92/43/EEB – 2, 4, 11, 12, 14, 16 ir 17 straipsniai – Griežtos gyvūnų rūšių apsaugos sistema – *Canis lupus* (vilkas) – Medžiojimas – Atitinkamos rūšies populiacijų apsaugos būklės įvertinimas – Šios rūšies „nepalanki ir netinkama“ apsaugos būklė – Naudojimas, kuris nesuderinamas su palankios šios rūšies apsaugos būklės palaikymu ar atkūrimu – Atsižvelgimas į visus naujausius mokslo duomenis“

Byloje C-436/22

dėl *Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León* (Kastilijos ir Leono aukštesnysis teisingumo teismas, Ispanija) 2022 m. birželio 30 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2022 m. liepos 1 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Asociación para la Conservación y Estudio del Lobo Ibérico (ASCEL)

prieš

Administración de la Comunidad de Castilla y León

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Arabadjiev (pranešėjas), teisėjai T. von Danwitz, P. G. Xuereb, A. Kumin ir I. Ziemele,

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Asociación para la Conservación y Estudio del Lobo Ibérico* (ASCEL), atstovaujamos *abogada* M. J. Gil Ibáñez ir *procuradora* A. I. Fernández Marcos,

– *Administración de la Comunidad de Castilla y León*, atstovaujamos *letrada* D. Vélez Berzosa,

– Ispanijos vyriausybės, iš pradžių atstovaujamos I. Herranz Elizalde, vėliau – M. Morales Puerta,

* Proceso kalba: ispanų.

– Suomijos vyriausybės, atstovaujamos H. Leppo,

– Europos Komisijos, atstovaujamos C. Hermes ir E. Sanfrutos Cano,

susipažinęs su 2024 m. sausio 25 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 102; klaidų ištaisymas OL L 81, 2015, p. 5), iš dalies pakeistos 2013 m. gegužės 13 d. Direktyva 2013/17/ES (OL L 158, 2013, p. 193) (toliau – Buveinių direktyva), 2 straipsnio 2 dalies ir 11, 12, 14, 16 ir 17 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Asociación para la Conservación y Estudio del Lobo Ibérico (ASCEL)* (Asociacija Pirėnų vilkams išsaugoti ir tirti, Ispanija) ir *Administración de la Comunidad de Castilla y León* (Kastilijos ir Leono autonominės srities administracija, Ispanija) ginčą dėl ASCEL pateikto prašymo panaikinti 2019 m. spalio 9 d. *Dirección General del Patrimonio Natural y Política Forestal de la Junta de Castilla y León* (Kastilijos ir Leono autonominės srities gamtos paveldo ir miškininkystės politikos generalinis direktoratas, Ispanija) sprendimą patvirtinti planą dėl vilkų vietinio naudojimo jų gyvenamų rajonų medžioklės plotuose į šiaurę nuo Duero upės Kastilijoje ir Leone 2019/2020, 2020/2021 ir 2021/2022 m. sezonais (toliau – 2019 m. spalio 9 d. sprendimas) ir priteisti iš atsakovės pagrindinėje byloje kompensaciją už kiekvieną per šiuos sezonus nušautą individą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Buveinių direktyvos pirmoje konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„<…> aplinkos kokybės išsaugojimas, apsauga ir gerinimas, įskaitant natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugą, yra svarbiausias [Europos] Bendrijos bendras tikslas, kaip nurodyta [SESV 191] straipsnyje.“

4 Minėtos direktyvos 15 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„<…> tam tikroms faunos ir floros rūšims būtina bendra apsaugos sistema, kuri papildytų [1979 m. balandžio 2 d. Tarybos] [d]irektyvą 79/409/EEB [dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 103, 1979, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 98)]; kadangi tam tikroms rūšims, jei to reikalauja jų būklė, turėtų būti numatyta tvarkymo nuostata, įskaitant, pavyzdžiui, tam tikrų gaudymo bei žudymo priemonių uždraudimą, tuo pačiu numatant galimybę tam tikromis sąlygomis taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas.“

5 Buveinių direktyvos 1 straipsnio i punkte nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

<…>

i) rūšies apsaugos būklė reiškia atitinkamą rūšį veikiančių poveikių visumą, kuri gali turėti ilgalaikį poveikį jos populiacijos paplitimui ir gausumui 2 straipsnyje nurodytoje teritorijoje.“

6 Šios direktyvos 2 straipsnyje numatyta:

„1. Šios direktyvos tikslas – padėti užtikrinti biologinę įvairovę, apsaugant natūralias buveines ir laukinę fauną bei florą europinėje valstybių narių, kurioms taikoma Sutartis, teritorijoje.

2. Priemonės, kurių imamasi pagal šią direktyvą, turi palaikyti ar atstatyti palankią Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros rūšių apsaugos būklę.

3. Taikant priemones pagal šią direktyvą, atsižvelgiama į ekonominius, socialinius ir kultūrinius reikalavimus bei regionines ir vietines charakteristikas.“

7 Minėtos direktyvos 4 straipsnyje nustatyta:

„1. Remdamasi III priede (1 etapas) išdėstytais kriterijais ir atitinkama moksline informacija, kiekviena valstybė narė siūlo teritorijų sąrašą, nurodydama, kurie jos teritorijoje vietiniai I priedo natūralių buveinių tipai ir kurios II priedo rūšys aptinkamos tose teritorijose. Dideliuose arealuose paplitusių gyvūnų rūšių atveju tokios teritorijos atitinka šių rūšių natūralaus paplitimo areale esančias vietas, kuriose egzistuoja jų gyvenimui ir veisimuisi svarbūs fiziniai ar biologiniai veiksniai. <…>

Per trejus metus nuo šios direktyvos paskelbimo sąrašas kartu su informacija apie kiekvieną teritoriją perduodamas Komisijai. <…>

<…>

4. Jei, laikantis 2 dalyje nustatytos tvarkos, yra patvirtinama Bendrijos svarbos teritorija, atitinkama valstybė narė turi kaip galima greičiau, bet ne vėliau kaip per šešerius metus, toje teritorijoje įsteigia specialią saugomą teritoriją, nustatydama prioritetus, atsižvelgdama į teritorijos svarbą palaikant ar atstatant I priede išvardytų natūralių buveinių tipų arba II priede išvardytų rūšių palankią apsaugos būklę bei užtikrinant *Natura 2000* tinklo vientisumą, taip pat atsižvelgdama į toms vietovėms gresiantį degradavimą ar sunaikinimą.

<…>“

8 Pagal tos direktyvos 11 straipsnį valstybės narės vykdo 2 straipsnyje nurodytų natūralių buveinių ir rūšių apsaugos būklės stebėjimą, atkreipdamos ypatingą dėmesį į prioritetinius natūralių buveinių tipus ir prioritetines rūšis.

9 Buveinių direktyvos 12 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių sukurti į IV priedo a dalį įrašytų gyvūnų rūšių griežtos apsaugos jų paplitimo areale sistemą, draudžiančią:

a) bet kokia forma tyčia gaudyti ar žudyti šių rūšių individus gamtoje;

b) šias rūšis tyčia trikdyti, ypač jų perėjimo [veisimosi], jauniklių auginimo, žiemos miego ir migracijos metu;

c) tyčia naikinti ar rinkti kiaušinius gamtoje;

d) pažeisti ar naikinti perėjimo [veisimosi] ar poilsio vietas.

<…>“

10 Šios direktyvos 14 straipsnyje numatyta:

„1. Jei, remdamosi 11 straipsnyje numatytais stebėjimais, valstybės narės mano, kad tai yra būtina, jos imasi priemonių užtikrinti, kad į V priedą įrašytų laukinių faunos ir floros rūšių egzempliorių [individų] ėmimas iš gamtos ir jų naudojimas nesutrukdytų palaikyti palankią šių rūšių apsaugos būklę.

2. Kai manoma, kad tokios priemonės yra būtinos, viena iš tokių priemonių yra 11 straipsnyje numatytų stebėjimų tąsa. Tarp tokių priemonių visų pirma galėtų būti:

– taisyklės, reguliuojančios priėjimą prie tam tikros nuosavybės,

– laikinas ar vietinio masto draudimas imti rūšių egzempliorius [individus] iš gamtos ir naudoti tam tikras populiacijas,

– tokių egzempliorių [individų] ėmimo iš gamtos laikotarpių ir (arba) metodų reguliavimas,

– laikotarpių ir (arba) metodų reguliavimas, medžioklės ir žūklės taisyklių taikymas, imant egzempliorius [individus] iš gamtos, kuriose atsižvelgiama į tokių populiacijų išsaugojimą,

– rūšių egzempliorių [individų] ėmimui iš gamtos būtinų licencijų ar kvotų sistemos sukūrimas,

– rūšių egzempliorių [individų] pirkimo, pardavimo, siūlymo pirkti, laikymo ar transportavimo pardavimo tikslais reguliavimas,

– gyvūnų rūšių veisimas nelaisvėje, augalų rūšių dirbtinis dauginimas griežtai kontroliuojamomis sąlygomis, siekiant sumažinti laukinių rūšių ėmimą iš gamtos,

– taikomų priemonių poveikio įvertinimas.“

11 Direktyvos 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Jei nėra kitos priimtinos alternatyvos, ir nukrypti leidžiančios nuostatos taikymas netrukdo palaikyti atitinkamos rūšies populiacijų palankią apsaugos būklę jų natūralaus paplitimo areale, valstybės narės gali nukrypti nuo 12, 13 ir 14 straipsnių bei 15 straipsnio a ir b punktų:

a) siekdamos apsaugoti laukinę fauną ir florą bei išsaugoti natūralias buveines;

b) siekdamos išvengti didelės žalos, ypač pasėliams, naminiams gyvuliams, miškams, žūklės plotams, vandenims ir kitoms nuosavybės rūšims;

c) atsižvelgdamos į visuomenės sveikatą ir saugą arba dėl kitų įpareigojančių svarbesnio viešojo intereso priežasčių, įskaitant socialinio ar ekonominio pobūdžio, į pirminės svarbos gamtinei aplinkai naudingas pasekmes;

d) mokslo tiriamojo darbo ir švietimo tikslais, siekiant šių rūšių populiacijų atstatymo ir reintrodukcijos bei dėl šiems tikslams įgyvendinti būtino veisimo, įskaitant dirbtinį augalų dauginimą;

e) siekdamos griežtai kontroliuojant leisti atrankos būdu ir ribotais kiekiais imti ir laikyti ribotą tam tikrų į IV priedą įrašytų rūšių egzempliorių [individų] skaičių, kurį nustato kompetentingos nacionalinės institucijos.“

12 Tos pačios direktyvos 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Pasibaigus 23 straipsnyje nurodytam laikotarpiui, kas šešeri metai valstybės narės pateikia ataskaitą apie taikytų pagal šią direktyvą priemonių įgyvendinimą. Į šią ataskaitą įtraukiama informacija apie 6 straipsnio 1 dalyje nurodytas apsaugos priemones ir tų priemonių poveikio I priedo natūralių buveinių tipų ir II priedo rūšių apsaugos būklei įvertinimas bei pagrindiniai 11 straipsnyje nurodytos priežiūros rezultatai. Pagal Komiteto formą parengta ataskaita pateikiama Komisijai ir turi būti prieinama visuomenei.“

13 Buveinių direktyvos II priede „Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšys, kurių apsaugai reikia įsteigti specialias saugomas teritorijas“ minimas *Canis lupus* ir patikslinama, kad iš Ispanijos populiacijų jis apima tik tas, kurios yra „į pietus nuo Duero [upės]“.

14 Šios direktyvos IV priede „Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšys, kurioms reikalinga griežta apsauga“ minimas *Canis lupus*, „išskyrus Ispanijos populiacijas į šiaurę nuo Duero [upės]“.

15 Šios direktyvos V priedo „Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšys, kurių ėmimui iš gamtos ir naudojimui gali būti taikomos tvarkymo priemonės“ a punkte minimas *Canis Lupus*, be kita ko, „Ispanijos populiacijos į šiaurę nuo Duero“.

Ispanijos teisė

16 1996 m. liepos 12 d. *Ley 4/1996 de Caza de Castilla y León* (Kastilijos ir Leono 1996 m. liepos 12 d. Įstatymas Nr. 4 dėl medžioklės) (BOE, Nr. 210, 1996 m. rugpjūčio 30 d., p. 26650), iš dalies pakeisto 2019 m. kovo 28 d. *Ley 9/2019* (Įstatymas Nr. 9/2019) (BOE, Nr. 91, 2019 m. balandžio 16 d., p. 39643) (toliau – Įstatymas Nr. 4/1996), 7 straipsnyje ir I priede vilkai (*Canis lupus*) buvo nurodyti kaip „medžiojamųjų gyvūnų rūšis“ į šiaurę nuo Duero upės. Įstatymas Nr. 4/1996 buvo

panaikintas 2021 m. liepos 1 d. *Ley 4/2021 de Caza y de Gestión Sostenible de los Recursos Cinegéticos de Castilla y León* (Kastilijos ir Leono 1992 m. liepos 1 d. Įstatymas Nr. 4 dėl medžioklės ir tvaraus medžiojamųjų gyvūnų išteklių valdymo) (BOE, Nr. 172, 2021 m. liepos 20 d., p. 86581), o jo 6 straipsnyje ir I.3 priede taip pat nurodytas vilkas. Įstatymo Nr. 4/2021 II priedo 4 punkto f papunktyje numatytas toks laikotarpis, kuriuo leidžiama medžioti šią rūšį: nuo ketvirtojo rugsėjo mėnesio sekmadienio iki kitų metų vasario mėnesio ketvirtojo sekmadienio. Šio įstatymo IV priedo 2 punkte nustatyta, kad kiekvieno sumedžioto vilko vertė yra 6 000 EUR.

17 2007 m. gruodžio 13 d. *Ley 42/2007 del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad* (Įstatymas Nr. 42 dėl gamtos paveldo ir biologinės įvairovės) (BOE, Nr. 299, 2007 m. gruodžio 14 d., p. 51275) 65 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad vidaus vandenyse galima medžioti ir žvejoti tik autonominių sričių nustatytas rūšis, o toks nurodymas jokiu būdu negali būti susijęs su tomis rūšimis, kurios įtrauktos į rūšių, kurioms taikoma speciali apsaugos tvarka, sąrašą arba kurias Europos Sąjunga draudžia medžioti ar žvejoti.

18 2011 m. vasario 4 d. *Real Decreto 139/2011 para el desarrollo del Listado de Especies Silvestres en Régimen de Protección Especial y del Catálogo Español de Especies Amenazadas* (Karaliaus dekretas Nr. 139/2011 dėl laukinių rūšių, kurioms taikoma speciali apsaugos sistema, sąrašo sudarymo ir Ispanijos nykstančių rūšių registro) (BOE, Nr. 46, 2011 m. vasario 23 d., p. 20912) priede pateiktas laukinių rūšių, kurioms taikoma speciali apsaugos sistema ir kurios prireikus įtrauktos į nykstančių rūšių registrą, sąrašas. Šis priedas buvo iš dalies pakeistas 2021 m. rugsėjo 20 d. *Orden TED/980/2021, por la que se modifica el Anexo del Real Decreto 139/2011, de 4 de febrero, para el desarrollo del Listado de Especies Silvestres en Régimen de Protección Especial y del Catálogo Español de Especies Amenazadas* (Ministro įsakymas TED/980/2021, kuriuo iš dalies keičiamas 2011 m. vasario 4 d. Karaliaus dekreto Nr. 139/2011 dėl laukinių rūšių, kurioms taikoma Ispanijos nykstančių rūšių speciali apsaugos tvarka, sąrašo sudarymo priedas) (BOE, Nr. 226, 2021 m. rugsėjo 21 d., p. 115283), siekiant į laukinių rūšių, kurioms taikoma griežtos apsaugos sistema, sąrašą įtraukti visas Ispanijos vilkų populiacijas. Vis dėlto šis ministro įsakymas leidžia ir toliau taikyti iki jo įsigaliojimo autonominių sričių priimtas individų ėmimo iš gamtos ir gaudymo priemones, jeigu jos atitinka tam tikras sąlygas ir apribojimus. Visų pirma, remiantis patikimiausiomis turimomis žiniomis, turi būti nustatyta, kad šios priemonės nedaro neigiamo poveikio palankiai atitinkamos rūšies apsaugos būklei.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

19 2019 m. spalio 9 d. sprendimu Kastilijos ir Leono autonominės srities gamtos paveldo ir miškininkystės politikos generalinis direktoratas patvirtino planą dėl vilkų vietinio naudojimo jų gyvenamų rajonų medžioklės plotuose į šiaurę nuo Duero upės Kastilijoje ir Leone 2019/2020, 2020/2021 ir 2021/2022 m. sezonais.

20 Šis planas grindžiamas 2012 ir 2013 m. atliktu vilkų surašymu regione, 2012–2014 m. atliktu jų surašymu šalyje, taip pat metinėmis stebėsenos ataskaitomis, kurioms parengti reikia mažiau tyrimų ir stebėsenos nei surašymui. Remiantis turimais duomenimis ir pasitelkiant įvairius veiksnius minėtame plane apskaičiuota, kad Kastilijoje ir Leone į šiaurę nuo Duero upės gyveno 1 051 vilkas (prieš leidžiant juos medžioti). Atlikus nacionalinį surašymą Ispanijoje iš viso nurodytos 297 gaujos, iš kurių 179 buvo įtrauktos į Kastilijos ir Leono surašymą, t. y. 60,3 % visų nacionaliniu lygmeniu nustatytų gaujų. Vilkų naudojimo plano išvadose nurodyta, kad metiniam vilkų mirtingumui viršijus 35 % šios gyvūnų rūšies populiacija pradėtų mažėti.

21 2019 m. lapkričio 14 d. ASCEL pareiškė skundą dėl 2019 m. spalio 9 d. sprendimo; jis buvo atmestas 2020 m. kovo 9 d. Kastilijos ir Leono autonominės srities *Consejero de Fomento y Medio Ambiante* (autonominės srities vystymosi ir aplinkos ministras) įsakymu.

22 2020 m. vasario 17 d. ASCEL pateikė skundą *Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León* (Kastilijos ir Leono aukštesnysis teisingumo teismas, Ispanija), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, administracinių ginčų kolegijai. Šiuo skundu ji prašė panaikinti tiek įsakymą, kuriuo buvo atmestas jos skundas dėl 2019 m. spalio 9 d. sprendimo, tiek patį šį sprendimą. Be to, kadangi teisinė padėtis iki minėto sprendimo priėmimo negali būti atkurta, nes atitinkami vilkai buvo nušauti, ASCEL prašo priteisti iš atsakovės pagrindinėje byloje kompensaciją už laukinei gyvūnijai padarytą žalą, lygią kiekvieno 2019/2020, 2020/2021 ir 2021/2022 sezonais nušauto individo ekonominei vertei, t. y. 9 261 EUR už kiekvieną vilką.

23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad 2019 m. Ispanijos Karalystės ataskaitoje Komisijai pagal Buveinių direktyvos 17 straipsnį už 2013–2018 m. laikotarpį (toliau – 2019 m. ataskaita) nurodyta, kad Vidužemio jūros, Atlanto vandenyno ir Alpių regionuose – du pirmieji iš šių regionų apima Kastilijos ir Leono teritoriją – vilkų apsaugos būklė buvo „nepalanki ir netinkama“.

24 Atsižvelgiant į tai, pagal Įstatymo Nr. 4/1996 7 straipsnį ir I priedą vilkai buvo paskelbti „medžiojamųjų gyvūnų rūšimi“ į šiaurę nuo Duero upės.

25 Šis teismas abejoja dėl šio paskelbimo suderinamumo su Buveinių direktyva ir taip pat kelia klausimą dėl mokslinių ataskaitų, kuriomis galima pagrįsti sprendimus dėl vilkų apsaugos būklės, taigi ir priemonių, kuriomis siekiama, kad šios direktyvos V priede nurodytų laukinės faunos ir floros rūšių individų ėmimas iš gamtos ir šių rūšių naudojimas būtų suderinami su palankia šių rūšių apsaugos būkle, apimties, turinio ir šaltinio.

26 Tokiomis aplinkybėmis *Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León* (Kastilijos ir Leono aukštesnysis teisingumo teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„Atsižvelgiant į tai, kad pagal [Buveinių direktyvos] 2 straipsnio 2 dalį bet kokios priemonės, kurių valstybės narės imasi pagal šią direktyvą, turi palaikyti ar atkurti gerą Bendrijos svarbos gyvūnų rūšių, pavyzdžiui, vilkų ([*Canis lupus*]), apsaugos būklę:

1. Ar Buveinių direktyvos 2 straipsnio 2 dalimi, 4, 11, 12, 14, 16 ir 17 straipsniais draudžiama autonominės srities įstatymu [kaip antai Įstatymas Nr. 4/1996, o vėliau – Įstatymas Nr. 4/2021) vilkus paskelbti medžiojamųjų gyvūnų rūšimi, taigi leisti sumedžioti vilkus jų gyvenamų rajonų medžioklės plotuose 2019/2020, 2020/2021 ir 2021/2022 m. sezonais, kai jų apsaugos būklė yra nepalanki ir netinkama, kaip nurodyta [2019 m. ataskaitoje], todėl ši valstybė narė (Buveinių direktyvos 4 straipsnis) įtraukė visus Ispanijoje gyvenančius vilkus į laukinių rūšių, kurioms taikomas specialus apsaugos režimas, sąrašą ir į Ispanijos nykstančių gyvūnų rūšių katalogą, taip griežtą apsaugą suteikdama ir vilkų populiacijoms į šiaurę nuo Duero upės?

2. Ar su šiuo tikslu suderinama tai, kad vilkams suteikiama apsauga skiriasi priklausomai nuo to, ar jie gyvena į šiaurę, ar į pietus nuo Duero upės, atsižvelgiant į tai, kad: i) šiuo metu toks skirstymas moksliniu požiūriu nelaikomas tinkamu; ii) 2013–2018 m. vilkų apsaugos būklė trijuose Ispanijos regionuose, t. y. Alpių, Atlanto vandenyno ir Vidužemio jūros regionuose, yra nepalanki; iii) ši rūšis griežtai saugoma beveik visose valstybėse narėse, o ypač regione, kurio dalis išsidėsčiusi Portugalijoje; ir iv) Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl natūralaus paplitimo arealo ir teritorijos, pagal kurią vertinama vilkų apsaugos būklė, nes ji labiau atitinka Buveinių direktyvą, kartu nepamirštant šios direktyvos 2 straipsnio 3 dalies nuostatų, taikant vilkams šios direktyvos II ir IV priedų nuostatas nepriklausomai nuo to, ar jie gyvena į šiaurę, ar į pietus nuo Duero upės, leidžiant juos gaudyti ir medžioti tik nesant kitų priimtinų sprendimų ir tik laikantis 16 straipsnyje nustatytų sąlygų ir reikalavimų?

Jei būtų nuspręsta, kad skirtumas yra pateisinamas:

3. Ar direktyvos 14 straipsnyje vartojama sąvoka „naudojimas“ apima vilkų medžiojimą, atsižvelgiant į ypatingą šios rūšies svarbą (kitose vietovėse ji laikoma prioritetine), nes iki šiol vilkų medžioklė buvo leidžiama, o jų būklė 2013–2018 m. pripažinta nepalankia?

4. Ar direktyvos 14 straipsniui prieštarauja tai, kad vilkai, gyvenantys į šiaurę nuo Duero upės, paskelbiami medžiojamųjų gyvūnų rūšimi ([Įstatymas Nr. 4/1996] 7 straipsnis ir I priedas ir Įstatymo Nr. 4/2021 6 straipsnis ir I priedas) ir patvirtinamas planas dėl vilkų vietinio naudojimo jų gyvenamų rajonų medžioklės plotuose į šiaurę nuo Duero upės 2019/2020, 2020/2021 ir 2021/2022 m. sezonais, nesant duomenų, leidžiančių nustatyti, ar buvo vykdomas direktyvos 11 straipsnyje numatytas stebėjimas, nuo 2012–2013 m. neatlikus vilkų surašymo ir neturint pakankamos, objektyvios, mokslinės ir aktualios informacijos apie vilkų padėtį, pagal kurią buvo parengtas minėtas planas dėl vilkų naudojimo, kai 2013–2018 m. trijuose Ispanijos regionuose, kuriuose gyvena vilkai, t. y. Alpių, Atlanto vandenyno ir Vidužemio jūros regionuose, vilkų apsaugos būklė buvo pripažinta nepalankia?

5. Ar pagal Buveinių direktyvos 4, 11 ir 17 straipsnių nuostatas vilkų apsaugos būklė (dabartinis ir faktinis populiacijos gausumo lygis, dabartinis geografinis paplitimas, veisimasis ir kt.) nustatoma pagal ataskaitas, kurias kas šešerius metus arba, jei reikia, per trumpesnį laikotarpį parengia valstybė narė, dalyvaujant moksliniam komitetui, pavyzdžiui, įsteigtam Karaliaus dekretu Nr. 139/2011, atsižvelgdama į tai, kad jų populiacijos yra pasiskirsčiusios skirtingų autonominių sričių teritorijose, ir į būtinybę atlikti vietos populiacijai skirtų priemonių vertinimą „platesniu mastu“, kaip nurodyta 2019 m. spalio 10 d. Sprendime *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola* (C-674/17, EU:C:2019:851)?“

Dėl proceso Teisingumo Teisme

27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo prašė šį prašymą nagrinėti taikant pagreitintą procedūrą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnį.

28 Grįsdamas šį prašymą šis teismas nurodė, pirma, kad vilkų apsaugos būklė Ispanijoje yra nepalanki, ir, antra, kad atitinkamas leidimo medžioti laikotarpis prasideda 2022 m. rugsėjo mėn. ketvirtą sekmadienį.

29 Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašymu arba išimties tvarka savo iniciatyva Teisingumo Teismo pirmininkas, išklausęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, gali nuspręsti nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal pagreitintą procedūrą, nukrypstant nuo šio reglamento nuostatų, jeigu dėl bylos pobūdžio reikia, kad ji būtų greitai išnagrinėta.

30 Reikia priminti, kad pagreitintos procedūros taikymas gali būti pateisinamas, kai kyla didelė nepataisomų pasekmių aplinkai rizika, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą (2023 m. vasario 7 d. Sprendimo *Confédération paysanne ir kt. (Atsitiktinė mutagenezė „in vitro“)*, C-688/21, EU:C:2023:75, 27 punktas).

31 Šioje byloje Teisingumo Teismo pirmininkas, išklausęs teisėją pranešėją ir generalinę advokatę, 2022 m. liepos 14 d. nusprendė netenkinti šio sprendimo 27 punkte nurodyto prašymo.

32 Iš tiesų, nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad, kiek tai susiję su 2022/2023 m. sezonu, atitinkamos medžioklės leidimo laikotarpis prasidės ketvirtąjį 2022 m. rugsėjo mėn. sekmadienį, reikia pažymėti, kad ginčas pagrindinėje byloje susijęs tik su plano dėl vilkų vietinio naudojimo jų gyvenamų rajonų medžioklės plotuose į šiaurę nuo Duero upės Kastilijoje ir Leone 2019/2020, 2020/2021 ir 2021/2022 m. sezonais patvirtinimu.

33 Šiomis aplinkybėmis, nesant papildomos informacijos, negalima daryti išvados, kad pagrindinėje byloje kyla didelė nepataisomų pasekmių aplinkai rizika, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 30 punkte nurodytą jurisprudenciją.

34 Vis dėlto Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė suteikti šiai bylai pirmenybę pagal Procedūros reglamento 53 straipsnio 3 dalį.

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

35 Ispanijos vyriausybė ir Kastilijos ir Leono autonominės srities administracija tvirtina, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas dėl kelių priežasčių.

36 Ispanijos vyriausybė teigia, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą nebeturi reikšmės sprendimui pagrindinėje byloje priimti, nes 2022 m. liepos 13 d. Sprendime Nr. 99/2022 *Tribunal Constitucional* (Konstitucinis Teismas, Ispanija) pripažino, kad reikšmingos Įstatymo Nr. 4/2021 nuostatos, visų pirma jo II priedo 4 punkto f papunktis, prieštarauja Konstitucijai, be kita ko, dėl to, kad jos pažeidė Ministro įsakymą TED/980/2021.

37 Kastilijos ir Leono autonominės srities administracija savo ruožtu tvirtina, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas dėl kelių priežasčių. Pirma, siekiant priimti sprendimą pagrindinėje byloje, reikia ne išaiškinti Sąjungos teisės nuostatą, o vertinti prie bylos medžiagos pridėtus įrodymus. Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas jau yra priėmęs sprendimą dėl tos pačios ieškovės ieškinio dėl panašaus plano, grindžiamo tais pačiais argumentais kaip ir pagrindinėje byloje. Be to, šiuo atveju jis nekėlė abejonių dėl Sąjungos teisės aiškinimo. Trečia, ginčas pagrindinėje byloje yra dirbtinis.

38 Šiuo aspektu primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją, Teisingumo Teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į bylos

aplinkybes turi įvertinti, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Infraestruturas de Portugal et Futrifer Indústrias Ferroviárias*, C-66/22, EU:C:2023:1016, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

39 Tuo remiantis reikia daryti išvadą, kad klausimams dėl Sąjungos teisės taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinos tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Avio Lucos*, C-116/20, EU:C:2022:273, 38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

40 Nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad pagrindinė byla susijusi, be kita ko, su nagrinėjamų nacionalinės teisės aktų, pagal kuriuos vilkai paskelbiami medžiojamųjų gyvūnų rūšimi, suderinamumu su Sąjungos teise ir su tuo, ar turi būti atlyginta žala, padaryta vilkų populiacijai medžioklės metu taikant autonominės srities teisės aktus iki *Tribunal Constitucional* (Konstitucinis Teismas) sprendimo, nurodyto šio sprendimo 36 punkte, priėmimo. Vadinasi, šis sprendimas susijęs tik su laikotarpiu po 2021 m., o pagrindinė byla susijusi su medžioklės sezonais nuo 2019 m. Taigi pagrindinėje byloje nagrinėjamų autonominės srities teisės aktų suderinamumas su Sąjungos teise išlieka svarbus siekiant išspręsti ginčą pagrindinėje byloje.

41 Nėra akivaizdu nei tai, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, nei tai, kad problema yra hipotetinė, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 39 punkte nurodytą jurisprudenciją. Be to, Teisingumo Teismas turi faktinės ir teisinės informacijos, būtinos naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus.

42 Taigi Ispanijos vyriausybės ir Kastilijos ir Leono autonominės srities administracijos nurodyti nepriimtinumo pagrindai turi būti atmesti.

43 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl prejudicinių klausimų

44 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Buveinių direktyvos 2, 4, 11, 12, 14, 16 ir 17 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos vilkai paskelbiami kaip rūšis, kurių individus galima medžioti šios valstybės narės teritorijos dalyje, kur jiems netaikoma šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalyje numatyta griežta apsauga, nors jo apsaugos būklė buvo pripažinta nepalankia visoje minėtos valstybės narės teritorijoje.

45 Šiam teismui visų pirma kyla klausimas dėl šios direktyvos 14 straipsnio aiškinimo ir jam kyla abejonių dėl plano dėl vilkų vietinio naudojimo jų gyvenamų rajonų medžioklės plotuose į šiaurę nuo Duero upės Kastilijoje ir Leone, atsižvelgiant į tai, kad šios rūšies apsaugos būklė trijuose Ispanijos regionuose, t. y. Alpių, Atlanto vandenyno ir Vidužemio jūros regionuose 2013–2018 m. laikotarpiu, buvo pripažinta nepalankia.

46 Pirmiausia reikia priminti, kad Buveinių direktyvos 1 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, jog aplinkos kokybės išsaugojimas, apsauga ir gerinimas, įskaitant natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugą, yra pagrindinis Sąjungos bendrojo intereso tikslas.

47 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal Buveinių direktyvos 12 straipsnį, siejamą su jos IV priedo a punktu, vilkai priskiriami prie „Bendrijos svarbos“ rūšių, kurių „griežtą apsaugą“ reikia užtikrinti, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį.

48 Ši griežtos apsaugos sistema, be kita ko, taikoma vilkų populiacijoms, esančioms į pietus nuo Duero upės, kurios yra aiškiai įrašytos į Buveinių direktyvos II priedą kaip „Bendrijos svarbos rūšis, kurios apsaugai būtina įsteigti specialias saugomas teritorijas“.

49 Ispanijos vilkų populiacijos, esančios į šiaurę nuo šios upės, yra įtrauktos į Buveinių direktyvos V priedą kaip Bendrijos svarbos gyvūnų rūšis, kurių ėmimui iš gamtos ir naudojimui gali būti taikomos tvarkymo priemonės ir kurioms dėl to taikomas šios direktyvos 14 straipsnis.

50 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad tai, jog Bendrijos svarbos gyvūnų ar augalų rūšis yra įtraukta į Buveinių direktyvos V priedą, nereiškia, kad jos apsaugos būklė iš esmės turi būti laikoma palankia. Iš tiesų, be aplinkybės, kad būtent valstybės narės praneša Komisijai apie šių rūšių statusą jų teritorijoje, reikia konstatuoti, kad šis įtraukimas reiškia tik tai, kad, atsižvelgiant į šios direktyvos 11 straipsnyje numatytą stebėjimo pareigą ir siekiant užtikrinti jos tikslą, šiai rūšiai „gali būti“ taikomos tvarkymo priemonės, skirtingai nei į šios direktyvos IV priedo a punktą įrašytų rūšių atveju, kurioms bet kuriuo atveju taikoma minėtos direktyvos 12 straipsnyje numatyta griežtos apsaugos sistema.

51 Iš tiesų toks įtraukimas negali būti aiškinamas kaip prieštaraujantis Buveinių direktyva siekiamam tikslui, kuris, kaip matyti iš jos 2 straipsnio 1 dalies, yra padėti užtikrinti biologinę įvairovę apsaugant natūralias buveines ir laukinę fauną bei florą europinėje valstybių narių teritorijoje, nes šio straipsnio 2 dalyje aiškiai numatyta, kad priemonėmis, kurių imamasi pagal šią direktyvą, siekiama palaikyti ar atkurti palankią Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros rūšių apsaugos būklę.

52 Kalbant apie tvarkymo priemones, kurios gali būti taikomos į Buveinių direktyvos V priedą įtrauktoms rūšims, kaip antai į šiaurę nuo Duero upės esančių vilkų populiacijoms, pirmiausia reikia pažymėti, kad pagal šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalį, „jei, remdamosi 11 straipsnyje numatytais stebėjimais, valstybės narės mano, kad tai yra būtina, jos imasi priemonių užtikrinti, kad į V priedą įrašytų laukinių faunos ir floros rūšių egzempliorių ėmimas iš gamtos ir jų naudojimas nesutrukdytų palaikyti palankią šių rūšių apsaugos būklę“.

53 Iš pačios šios nuostatos formuluotės matyti, kad valstybės narės turi tam tikrą diskreciją nustatyti būtinybę imtis priemonių pagal minėtą nuostatą, kuriomis būtų ribojamas į Buveinių direktyvos V priedą įrašytų rūšių naudojimas.

54 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, pirma, kad pagal šios direktyvos 14 straipsnio 2 dalį šios priemonės gali būti susijusios su galimybe patekti į tam tikrus sektorius, su draudimu paimti individus iš gamtos ir tam tikrų populiacijų naudojimo arba su kvotų sistemų sukūrimu. Taigi, jeigu jos apima medžioklės taisykles, kaip matyti iš šios nuostatos ketvirtos įtraukos, reikia konstatuoti, kad remiantis minėtu straipsniu priimtos priemonės gali riboti, o ne išplėsti atitinkamų rūšių ėmimą iš gamtos.

55 Kita vertus, kaip pažymi Komisija, šio sprendimo 53 punkte minėta diskrecija ribojama pareiga užtikrinti, kad rūšies individų ėmimas iš gamtos ir šių individų naudojimas būtų suderinamas su palankios šios rūšies apsaugos būklės išlaikymu.

56 Iš tiesų reikia priminti, kad pagal Buveinių direktyvos 2 straipsnio 2 dalį bet kuria priemone, kurios imasi valstybė narė pagal Buveinių direktyvą, turi būti siekiama palaikyti ar atkurti palankią Bendrijos svarbos gyvūnų rūšių apsaugos būklę.

57 Be to, kaip matyti iš Buveinių direktyvos 15 konstatuojamosios dalies, Sąjungos teisės aktų leidėjas nusprendė, kad tam tikroms faunos ir floros rūšims reikia numatyti bendrą apsaugos sistemą, o tam tikroms rūšims, „jei to reikalauja jų [apsaugos] būklė“, turėtų būti numatytos tvarkymo priemonės, įskaitant tam tikrų gaudymo ir žudymo būdų draudimą, kartu numatant galimybę tam tikromis sąlygomis taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas. Taigi, kaip matyti iš žodžių junginio „jei to reikalauja jų [apsaugos] būklė“, tokių priemonių priėmimas turi būti pateisinamas būtinybe palaikyti ar atkurti palankią atitinkamos rūšies apsaugos būklę.

58 Iš to matyti, kad, kaip savo išvados 71 punkte iš esmės pažymėjo generalinė advokatė, Buveinių direktyvos 14 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad vilkų medžiojimas gali būti ribojamas arba uždraustas, jei tai būtina siekiant išlaikyti arba atkurti palankią atitinkamos rūšies apsaugos būklę.

59 Antra, reikia patikslinti, kad pagal Buveinių direktyvos 11 straipsnį valstybės narės privalo vykdyti 2 straipsnyje nurodytų natūralių buveinių ir rūšių apsaugos būklės stebėjimą, atkreipdamos ypatingą dėmesį į prioritetinius natūralių buveinių tipus ir prioritetines rūšis. Ši stebėsena yra esminė siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šios direktyvos 14 straipsnyje nustatytų sąlygų, ir nustatyti būtinybę imtis priemonių, užtikrinančių, kad šios rūšies naudojimas būtų suderinamas su palankios apsaugos būklės išlaikymu, ir pats savaime yra viena iš priemonių, būtinų minėtos rūšies apsaugai užtikrinti. Taigi rūšis negali būti medžiojama, jei neužtikrinamas veiksmingas jos apsaugos būklės stebėjimas.

60 Pagal Buveinių direktyvos 1 straipsnio i punktą rūšies apsaugos būklė laikoma palankia, jei, viena vertus, atitinkamos rūšies populiacijos pokyčių duomenys rodo, kad ji pati pajėgi ilgą laiką išlikti kaip gyvybingas savo natūraliosios buveinės komponentas. Antra, šios rūšies natūralaus paplitimo arealas negali nei mažėti, nei kilti rizika, kad jis sumažės ateityje. Trečia, reikia, kad būtų ir tikriausiai išliktų pakankamai didelė buveinė, kurioje jos populiacija galėtų gyventi ilgą laiką (2019 m. spalio 10 d. Sprendimo *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, EU:C:2019:851, 56 punktas).

61 Kalbant apie saugomas gyvūnų rūšis, kurios, kaip antai vilkai, užima plačias teritorijas, sąvoka „natūralaus paplitimo arealas“, kuris yra vienas iš kriterijų, į kuriuos reikia atsižvelgti siekiant nustatyti, ar rūšies apsaugos būklė yra palanki, yra platesnė nei geografinė erdvė, kurioje egzistuoja jiems gyventi ir veistis būtini fiziniai ar biologiniai veiksniai (2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *Alianța pentru combaterea abuzurilor*, C-88/19, EU:C:2020:458, 38 punktas).

62 Be to, kadangi šios rūšies ėmimo iš gamtos ir naudojimo poveikis atitinkamos rūšies apsaugos būklei turi būti vertinamas „atsižvelgiant į [Buveinių direktyvos] 11 straipsnyje numatytą stebėseną“, valstybės narės, priimdamos sprendimus leisti medžioti minėtą rūšį pagal šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalį, turi pagrįsti šiuos sprendimus ir pateikti stebėsenos duomenis, kuriais jie grindžiami.

63 Reikia atsižvelgti ne tik į duomenis, susijusius su atitinkamos rūšies populiacijomis, kurioms taikoma nagrinėjama naudojimo priemonė, bet ir į jos poveikį šios rūšies apsaugos būklei platesniu mastu biogeografiniame regione arba, jei įmanoma, tarpvalstybiniu lygmeniu (šiuo klausimu žr. 2019 m. spalio 10 d. Sprendimo *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, EU:C:2019:851, 61 punktą).

64 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Buveinių direktyvos 17 straipsnyje reikalaujama, kad valstybės narės kas šešerius metus parengtų ir Komisijai pateiktų ataskaitą apie šios direktyvos taikymą, kad būtų pasiektas tikslas palaikyti „gerą [palankią] apsaugos būklę“, apibrėžtą minėtos direktyvos 1 straipsnyje. Šioje ataskaitoje visų pirma turėtų būti pateikti pagrindiniai 11 straipsnyje nurodyto stebėjimo rezultatai. Be to, ją turi sudaryti trys dalys, t. y. dalis, kurioje pateikiama bendra informacija apie šios direktyvos įgyvendinimą, dalis, susijusi su įvairių rūšių apsaugos būklės vertinimu, ir dalis, skirta buveinėms. Ši ataskaita turi apimti visas atitinkamos valstybės narės teritorijoje esančias buveines ir rūšis.

65 Darytina išvada, kad rūšies apsaugos būklės ir galimybės imtis Buveinių direktyvos 14 straipsniu pagrįstų priemonių vertinimas turi būti atliekamas atsižvelgiant ne tik į ataskaitą, parengtą pagal šios direktyvos 17 straipsnį, bet ir į naujausius mokslo duomenis, gautus vykdant minėtos direktyvos 11 straipsnyje numatytą stebėseną. Šie vertinimai turi būti atliekami ne tik vietos, bet ir biogeografinio regiono ar net tarpvalstybiniu lygmeniu.

66 Be to, šiam stebėjimui turi būti skiriamas ypatingas dėmesys, kai ši rūšis nurodyta šios direktyvos II priede ir IV priedo a punkte kai kurių regionų atžvilgiu, o minėtos direktyvos V priede – kaimyniniuose regionuose, kai ji juose bendrai laikoma „Bendrijos svarbos rūšimi“.

67 Vis dėlto nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktos informacijos, remiantis 2019 m. ataskaita, kuri turi būti laikoma informaciniu dokumentu, svarbiu siekiant nustatyti vilkų apsaugos būklę Ispanijoje pagrindinėje byloje nagrinėjamu laikotarpiu, vilkų populiacijos apsaugos būklė Ispanijoje yra „nepalanki ir netinkama“ trijuose biogeografiniuose regionuose, kuriuos šioje valstybėje narėje užėmė vilkai, t. y. Alpių, Atlanto vandenyno ir Vidužemio jūros regionuose, įskaitant esančius į šiaurę ir į pietus nuo Duero upės.

68 Be to, iš minėtos informacijos matyti, kad Kastilijos ir Leono autonominė sritis, rengdamas 2019/2020, 2020/2021 ir 2021/2022 sezonų naudojimo planą, neatsižvelgė į šią ataskaitą.

69 Taigi, kai gyvūnų rūšies apsaugos būklė yra nepalanki, kaip nagrinėjamu atveju, remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateikta informacija, kompetentingos institucijos, kaip savo išvados 91 punkte iš esmės pažymėjo generalinė advokatė, turi imtis priemonių, kaip tai suprantama pagal Buveinių direktyvos 14 straipsnį, siekdamos pagerinti rūšies apsaugos būklę tiek, kad atitinkama populiacija ateityje nuolat išlaikytų palankią apsaugos būklę. Medžiojimo ribojimas arba draudimas medžioti nustačius nepalankią šios rūšies apsaugos būklę gali būti laikomas būtina priemone, siekiant atkurti jos palankią apsaugos būklę.

70 Iš tiesų, kaip priminta šio sprendimo 56 punkte, šiuo straipsniu grindžiamas priemones bet kuriuo atveju leidžiama priimti, tik jeigu jos padeda palaikyti ar atkurti palankią atitinkamų rūšių apsaugos būklę. Taigi, jei atitinkamoje valstybėje narėje atlikti Buveinių direktyvos V priede nurodytų rūšių tyrimai rodo, kad būtina imtis veiksmų nacionaliniu lygmeniu, ši valstybė narė gali apriboti, o ne išplėsti tame straipsnyje nurodytą veiklą, kad šių rūšių individų ėmimas iš gamtos būtų suderinamas su šios direktyvos tikslais.

71 Kaip savo išvados 99 punkte pažymėjo generalinė advokatė, tokia priemonė visų pirma taikoma tuo atveju, kai atitinkamos rūšies apsaugos būklė yra nepalanki, visų pirma dėl to, kad nyksta individai. Atsižvelgiant į tai, net jei šiuos nuostolius daugiausia lėmė kitos priežastys, gali būti būtina neleisti medžioklės, kuri sukeltų papildomų nuostolių.

72 Iš tiesų pagal SESV 191 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą atsargumo principą, jei išnagrinėjus patikimiausius turimus mokslo duomenis lieka abejonių, ar Bendrijos svarbos rūšies naudojimas yra suderinamas su jos palankios apsaugos būklės palaikymu, atitinkama valstybė narė turi neleisti tokio naudojimo (šiuo klausimu žr. 2019 m. spalio 10 d. Sprendimo *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, EU:C:2019:851, 66 punktą).

73 Galiausiai reikia pažymėti, kad atsargumo principas taip pat reiškia, kad, jei kyla abejonių dėl pavojaus žmonių sveikatai buvimo ar jo masto, apsaugos priemonių galima imtis nelaukiant, kol bus visiškai įrodyta, jog šis pavojus realus ir rimtas (2021 m. gegužės 6 d. Sprendimas *Bayer CropScience ir Bayer / Komisija*, C-499/18 P, EU:C:2021:367, 80 punktas).

74 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad rūšies apsaugos priemonės, kaip antai medžioklės ribojimas ar draudimas, gali būti laikomos būtinomis, kai, remiantis patikimiausiomis turimomis mokslo žiniomis, išlieka abejonių dėl pavojaus, kylančio šios rūšies gerai apsaugos būklei palaikyti.

75 Be to, reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos, Ispanijos Karalystė priėmė Ministro įsakymą TED/980/2021, kuriuo visa Ispanijos vilkų populiacija, įskaitant Kastilijos ir Leono populiacijas į šiaurę nuo Duero upės, įtraukta į nacionalinį laukinių rūšių, kurioms taikoma griežtos apsaugos sistema, sąrašą.

76 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad nors Buveinių direktyvoje, remiantis SESV 193 straipsniu, pakartojamas skirtumas tarp vilkų populiacijų, esančių atitinkamai į pietus ir į šiaurę nuo Duero upės, pagal SESV 192 straipsnį, kuris yra šios direktyvos teisinis pagrindas, niekas netrukdo kiekvienai valstybei narei išlaikyti arba priimti griežtesnių apsaugos priemonių.

77 Reikia pridurti, kad atsižvelgiant į pagal Buveinių direktyvos 12 straipsnį suteiktą griežtą apsaugą gaudyti ir žudyti galima tik išimtiniais atvejais, kai nėra kitos priimtinos alternatyvos ir nukrypti leidžianti nuostata netrukdo palaikyti atitinkamos rūšies populiacijų palankios apsaugos būklės jų natūralaus paplitimo areale, laikantis šios direktyvos 16 straipsnio reikalavimų. Be to, Teisingumo Teismas patikslino, kad Buveinių direktyvos 16 straipsnio 1 dalimi grindžiama nukrypti leidžianti nuostata gali būti taikoma tik konkrečiai ir *ad hoc*, kad būtų tenkinami specifiniai poreikiai ir reaguojama į konkrečias situacijas (2019 m. spalio 10 d. Sprendimo *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, EU:C:2019:851, 41 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

78 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Buveinių direktyvos 14 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos vilkai identifikuojami kaip rūšis, kurios individus galima medžioti šios valstybės narės teritorijos dalyje, kur jam netaikoma šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalyje numatyta griežta apsauga, nors šios rūšies apsaugos būklė minėtoje valstybėje narėje laikoma „nepalankia ir netinkama“. Šiuo klausimu reikia atsižvelgti į kas šešerius metus pagal minėtos direktyvos 17 straipsnį parengtą ataskaitą, visus naujausius mokslo duomenis, įskaitant gautus vykdant tos pačios direktyvos 11 straipsnyje numatytą stebėseną, ir į SESV 191 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą atsargumo principą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

79 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos, iš dalies pakeistos 2013 m. gegužės 13 d. Direktyva 2013/17/ES, 14 straipsnis

turi būti aiškinamas taip:

pagal jį draudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos vilkai identifikuojami kaip rūšis, kurios individus galima medžioti šios valstybės narės teritorijos dalyje, kur jiems netaikoma šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalyje numatyta griežta apsauga, nors šios rūšies apsaugos būklė minėtoje valstybėje narėje laikoma „nepalankia ir netinkama“. Šiuo klausimu reikia atsižvelgti į kas šešerius metus pagal minėtos direktyvos 17 straipsnį parengtą ataskaitą, visus naujausius mokslo duomenis, įskaitant gautus vykdant tos pačios direktyvos 11 straipsnyje numatytą stebėseną, ir į SESV 191 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą atsargumo principą.

Parašai.